

BAT, Region Århus,
 BAT-kartellet,
 Dansk Frisør & Kosmetiker Forbund,
 Den Kristelige Fagbevægelse, Hillerød,
 Den Kristelige Fagbevægelse, Randers,
 Den Kristelige Fagbevægelse, Aabenraa,
 FDB Viby,
 HK Handel,
 HK Silkeborg,
 HK Vejle,
 HK Vejle Øst,
 Landsklubben Irma-butikker,
 Landsorganisationen i Danmark,
 Murersvendenes Fagforening,
 NNF, Roskilde Fællesafdeling,
 Nærings- og Nydelsesmiddelarbejder Forbundet,
 Rør- og Blikkenslagernes Fagforening,
 Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger,
 SiD, Silkeborg,
 SiD Grafisk, Randers,
 Claus Solvig, Rødovre, og
 Harry Thrane, Frederiksværk.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 90 spørgsmål til beskæftigelsesministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Politiske bemærkninger

Et *mindretal* i udvalget (S, SF og EL) finder, at lovforslaget ensidigt er rettet mod de eksklusivaftaler, som indgås mellem de faglige organisationer og arbejdsgiverorganisationer eller uorganiserede arbejdsgivere, mens eksklusivbestemmelserne inden for de liberale erhverv ikke berøres. Det er i sig selv uacceptabelt.

Samtidig må Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten konstatere, at eksklusivaftaler er frivillige aftaler, som indgås på linje med andre aftaler i overenskomstsyste-
 met. Derfor er et forbud mod eksklusivaftaler også et indgreb i aftalefriheden på arbejdsmarkedet.

Eksklusivaftaler fungerer som et redskab for de faglige organisationer til at sikre det organiserede arbejdsmarked mod, at enkelte arbejdsgivere kan misbruge uorganiseret arbejdskraft til at undergrave løn og arbejdsforhold. Det er et vigtigt redskab, ikke mindst på arbejdspladser med overvejende ufaglærte arbejdere.

Eksklusivaftaler kan også have betydning for håndhævelse af overenskomster, når en overenskomst er en tiltrædelsesoverenskomst indgået med en arbejdsgiver uden for en arbejdsgiverorganisation. Derfor kan eksklusivbestemmelser i forbindelse med tiltrædelsesoverenskomster have stor betydning på områder, hvor der er let adgang til ufaglært arbejdskraft, og risikoen for, at der ansættes uorganiserede medarbejdere til lavere aflønning, er åbenlys.

Endelig er det inden for nogle fagområder – f.eks. murere og farmakologer – et væsentlig element i de indgåede eksklusivaftaler, at de indeholder bestemmelser vedrørende efteruddannelse. Et forbud mod eksklusivaftaler vil således også medføre forringelser på efteruddannelsesområdet.

Et *andet mindretal* i udvalget (V og KF) anser det for en grundlæggende ret, at den enkelte lønmodtager har frihed til at vælge eller fravælge medlemskab af en forening uden at risikere ikke at få eller at miste sin ansættelse på en bestemt virksomhed eller inden for en bestemt branche. Dette kan alene sikres via lovgivning, idet der ikke er vist vilje til at få fjernet eksklusivbestemmelserne ad aftalevejen.

Reel foreningsfrihed og dermed en bedre beskyttelse mod foreningstvang på arbejdsmarkedet har gennem mange år været en del af det politiske program for Venstre og Det Konservative Folkeparti. Der er med L 120 tale om et væsentligt lovforslag, som udgør ét af elementerne i regeringens bestræbelser på at skabe større frihed for den enkelte lønmodtager til i højere grad at kunne vælge, hvordan man ønsker at indrette sit liv.

Det må desværre konstateres, at der ikke er det fornødne flertal for forslaget i denne samling. Dette er beklageligt og tankevækkende i lyset af, at der den 14. maj 2002 blev vedtaget en folketingsbeslutning, som netop pålagde regeringen at fremsætte et lovforslag, som sikrer foreningsfriheden på arbejdsmarkedet. Lovforslag nr. L 120 lever fuldt ud op til folketingsbeslutningen, ifølge hvilken det skal sikres, at enhver arbejdsgiver og enhver arbejdstager har frihed til at melde sig ind i arbejdsgiverforeninger og fagforeninger eller at undlade at gøre det, uden at det må komme den pågældende personligt eller erhvervsmæssigt til skade.